

Rapport Algemene Onderwijsbond Enquête Curriculum.nu

Inhoud

Samenvatting	1
Conclusies	2
Inleiding	3
Respons en respondentengroep	3
Betrokkenheid bij het proces	4
Oordeel over de doelstellingen van curriculum.nu	4
Vertrouwen in de implementatie van de plannen	6
Open opmerkingen	7
Overzicht oordelen leergebieden	9

Samenvatting

Bijna 2300 mensen uit het primair onderwijs (po) en voortgezet onderwijs (vo), inclusief het speciaal onderwijs (so), speciaal basisonderwijs (sbo) en voortgezet speciaal onderwijs (vso) hebben de AOb-enquête over curriculum.nu ingevuld. De helft van deze groep werkt in het po (incl. sbo), iets minder dan de helft in het vo (incl. vso) en 5% in het so. Alle onderwijssoorten en –niveaus uit po, so en vo zijn vertegenwoordigd.

De meerderheid van de respondenten was niet op de hoogte van de mogelijkheid om feedback te geven op de conceptvoorstellen. Van de groep die hier wel van op de hoogte was heeft slechts een klein deel daadwerkelijk feedback gegeven.

Bijna twee-derde van de respondenten kent de voorstellen van het eigen leergebied/de eigen leergebieden. Deze groep is gevraagd een oordeel te geven over de 6 doelstellingen die curriculum.nu vooraf heeft geformuleerd. Voor alle doelstellingen geldt dat mensen er geen vertrouwen in hebben dat ze worden bereikt met de plannen die er nu liggen. Hoe beter de mensen de inhoud van de voorstellen kennen, hoe negatiever ze oordelen. Mensen die het proces actief gevolgd hebben oordelen eveneens negatiever dan mensen die het proces niet actief gevolgd hebben. Mensen uit praktijkonderwijs, havo en vwo zijn het meest kritisch.

Het minste vertrouwen is er in het behalen van de doelstellingen over het terugdringen van de overladenheid van het programma en de concretere uitwerking als houvast voor leraren.

Naast vragen over doelstellingen zijn er vragen gesteld over de implementatie van de plannen. Mensen vinden dat de voordelen van het invoeren van de nieuwe kerndoelen en eindtermen niet opwegen tegen de nadelen ervan. In alle onderwijsniveaus binnen po en vo heeft men er geen vertrouwen in dat men voldoende tijd en begeleiding krijgt om de wijzigingen door te voeren. Slecht 8% heeft dit vertrouwen wel tegenover respectievelijk 72 á 73% die dit vertrouwen niet heeft.

Als mensen voldoende tijd zouden krijgen voor de implementatie, heeft een even grote groep er wel als geen vertrouwen in deze plannen in het eigen lesprogramma en de eigen manier van werken te kunnen inpassen.

In de open opmerkingen uiten mensen zich kritisch over curriculum.nu. Het lerarentekort en de werkdruk zijn veel urgenter. Deze problemen maken dat mensen grote veranderingen in het curriculum niet haalbaar en wenselijk vinden. Er is behoefte aan rust i.p.v. vernieuwing. Wat betreft de plannen mist men de wetenschappelijke onderbouwing en het draagvlak en is men niet overtuigd van nut en noodzaak ervan. Er is veel kritiek op de leergebieden: de beschrijving in leergebieden sluit niet aan bij de situatie in het po en in het vo is er behoefte aan duidelijke herkenbaarheid van de vakgebieden en aandacht voor vakken. Basale kennis en vaardigheden zijn essentieel, zowel in po als in vo. In de voorstellen is er teveel aandacht voor 'vage vaardigheden'. Een aantal vakken komt onvoldoende terug in de leergebieden (bijv. maatschappijleer) of is niet goed onder de leergebieden geplaatst (bijv. klassieke talen, filosofie, aardrijkskunde).

De voorstellen per leergebied zijn getoetst bij de mensen die in het betreffende leergebied werkzaam zijn. Per leergebied gaat het om de visie, de grote opdrachten (die de kern van het gehele leergebied beschrijven) en de bouwstenen (die dienen te worden uitgewerkt naar de nieuwe kerndoelen en eindtermen). Er is behoorlijke variatie in de beoordeling van de 9 leergebieden.

De voorstellen voor Bewegen & Sport en Kunst & Cultuur worden positief beoordeeld. Kanttekening hierbij is dat slechts 30% van de mensen die in deze leergebieden werken de voorstellen kennen en hun oordeel hebben gegeven. De visie op Digitale geletterdheid en de visie op Nederlands zijn ook positief beoordeeld. Daartegenover zijn de visies van de andere leergebieden negatief beoordeeld. Met uitzondering van Bewegen & Sport en

Kunst & Cultuur, zijn de grote opdrachten en de bouwstenen voor alle leergebieden negatief beoordeeld. Mensen die werken in havo en vwo oordelen het meest negatief over de voorstellen van de leergebieden.

Conclusies

- Het grootste deel van de respondenten is, in meer- of mindere mate, bekend met de voorstellen van het eigen leergebied.
- Hoewel een substantieel deel van de mensen op de hoogte was van de mogelijkheid om feedback te geven, heeft slechts een klein van deze groep hier ook gebruik van gemaakt.
- Er is weinig vertrouwen dat met de plannen die er nu liggen de doelstellingen van curriculum.nu worden behaald. Het minste vertrouwen is er in de doelstellingen om de overladenheid van het programma te verminderen en om concretere houvast voor leraren te bieden worden.
- Groot bezwaar tegen de plannen is dat er geen vertrouwen is dat er tijd en begeleiding is om de plannen te kunnen implementeren. Zeker in tijden van lerarentekort en werkdruk is het onwenselijk dit door te voeren.
- Er is forse kritiek op het hanteren van de 9 leergebieden en de indeling ervan. Er is behoefte aan grotere herkenbaarheid van de huidige vakken.
- Mensen vinden basale kennis en vaardigheden essentieel en vinden dit onvoldoende aan bod komen in de voorstellen. Daartegenover is er kritiek op de 'vage vaardigheden' waar teveel nadruk op ligt in de plannen.
- Met uitzondering van de leergebieden Bewegen & Sport en Kunst & Cultuur zijn de inhoudelijke voorstellen negatief beoordeeld.
- Mensen uit havo en vwo zijn het meest kritisch over de inhoudelijke voorstellen.

Inleiding

Op 10 oktober 2019 heeft Curriculum.nu haar definitieve voorstellen om tot nieuwe kerndoelen en eindtermen in het primair- en voortgezet onderwijs te komen aangeboden aan de Tweede Kamer in het eindadvies: 'Samen bouwen aan het primair en voortgezet onderwijs van morgen'.

De AOb heeft deze voorstellen getoetst bij haar leden. Een breed draagvlak vanuit het onderwijsveld is immers een voorwaarde voor een succesvolle uitwerking. Op 10 oktober 2019 hebben daarom alle werkende AOb-leden in het primair en voortgezet onderwijs een uitnodiging ontvangen om de enquête hierover in te vullen.

In de enquête zijn vragen gesteld over:

- betrokkenheid bij het proces
- oordeel over de doelstellingen van curriculum.nu
- vertrouwen in de implementatie van de plannen
- oordeel over de inhoudelijke voorstellen per leergebied

In dit rapport wordt eerst kort beschreven hoe de respondentengroep is samengesteld. Daarna worden de resultaten beschreven wat betreft de betrokkenheid, doelstellingen en implementatie. De resultaten van de oordelen over de leergebieden worden in dit rapport zeer summier beschreven. In een apart rapport worden de oordelen per leergebied uitgebreider beschreven.

Voor zover de mensen uit de verschillende onderwijsniveaus verschillende geantwoord hebben, wordt dit apart benoemd. Als deze toelichting er niet is betekent dit dat de verschillende groepen op vergelijkbare manier de vraag beantwoord hebben.

Respons en respondentengroep

In totaal hebben 2283 mensen de enquête ingevuld:

- 84% is leraar (1913)
- 6% heeft een functie in de leerlingenzorg, zoals zorgcoördinator, intern begeleider, bouwcoördinator (127)
- 5% heeft een functie in de onderwijsondersteuning, zoals leraarondersteuner, klassenassistent, onderwijsondersteuner (104)
- 4% is schoolleider of manager (84)
- 2% heeft een andere functie (55)

Van de respondenten werken:

- 1152 (50%) in het basisonderwijs, inclusief het speciaal basisonderwijs van wie:
 - o 379 (33%) uitsluitend in de onderbouw (groep 1 t/m 4)
 - o 288 (25%) in onderbouw én bovenbouw
 - o 485 (42%) uitsluitend in de bovenbouw (groep 5 t/m 8)
- 1064 (47%) in het voortgezet onderwijs, inclusief het voortgezet speciaal onderwijs van wie:
 - o 107 VSO:
 - 73 VSO uitstroomprofiel vervolgonderwijs
 - 55 VSO uitstroomprofiel dagbesteding en/of arbeidsmarktgericht
 - o 38 praktijkonderwijs
 - o 435 vmbo:
 - 151 onderbouw vmbo basis en/of kader
 - 169 bovenbouw vmbo basis en/of kader
 - 266 onderbouw vmbo gemengde en/of theoretische leerweg
 - 281 bovenbouw vmbo gemengde en/of theoretisch leerweg
 - o 600 havo
 - 408 onderbouw havo
 - 433 bovenbouw havo
 - o 647 vwo, inclusief gymnasium
 - 456 onderbouw vwo

- 501 bovenbouw vwo
- De meeste mensen werken in meerdere onderwijsniveaus binnen het vo, waardoor de subtotalen opgeteld groter zijn dan de totalen.
- 121 (5%) in het speciaal onderwijs cluster 1 t/m 4

Conclusie

In de respondentengroep zijn alle onderwijssoorten en –niveaus uit po, so en vo vertegenwoordigd.

Betrokkenheid bij het proces

- 2% (48) van de respondenten was lid van een van de ontwikkelteams en 4% (86) werkt in een van de ontwikkelscholen van curriculum.nu.
- Van de mensen die geen lid waren van een ontwikkelteam en niet in een ontwikkelschool werken:
 - o heeft 19% het proces rondom curriculum.nu actief gevolgd, tegenover 81% die het niet actief gevolgd heeft.
 - o was 38% op de hoogte van de mogelijkheid om feedback te geven op de conceptvoorstellen (consultatierondes), tegenover 62% die hier niet van op de hoogte was. Van de groep die wel op de hoogte was heeft 18% ook daadwerkelijk feedback gegeven en 82% niet. Van de groep die feedback gegeven heeft zegt 22% de indruk te hebben dat deze feedback gebruikt / verwerkt is, 42% van niet, en 37% weet het niet.

Op de vraag in welke mate iemand op de hoogte is van de inhoudelijke voorstellen van het leergebied / de leergebieden waarin hij of zij werkzaam is, zegt:

- 6% de inhoudelijke voorstellen goed te kennen
- 21% de inhoudelijke voorstellen redelijk te kennen
- 36% alleen de hoofdlijnen van de voorstellen te kennen
- 36% de inhoudelijke voorstellen niet of slecht te kennen.

Conclusie

Hoewel een substantieel deel van de mensen op de hoogte was van de mogelijkheid om feedback te geven, heeft slechts een klein van deze groep hier ook gebruik van gemaakt. Het grootste deel van de respondenten is, in meer- of mindere mate, bekend met de voorstellen van het eigen leergebied/de eigen leergebieden.

Oordeel over de doelstellingen van curriculum.nu

Het waarom en belang van curriculum.nu is beschreven in de zes doelstellingen die aan het begin van het proces geformuleerd zijn. Deze doelstellingen zijn een belangrijke meetlat om de huidige voorstellen langs te leggen. Alleen de mensen die op de hoogte zijn van de inhoudelijke voorstellen is gevraagd naar hun oordeel over de doelstellingen van curriculum.nu. Per doelstelling kon men kiezen tussen de antwoordopties: ja (doelstelling wordt bereikt met de plannen die er nu liggen), nee (doelstelling wordt niet bereikt) of neutraal/geen mening.

1. Ben je van mening dat het nieuwe curriculum leerlingen beter voorbereidt op de toekomst dan het huidige curriculum?

- Ja: 28%
- Nee: 40%
- Neutraal / geen mening: 32%

Mensen die werken in de vso, uitstroomprofiel dagbesteding en arbeidsmarkt en in het speciaal onderwijs (cluster 1 t/m 4) zijn overwegend positief over deze doelstelling. In het basisonderwijs zijn ongeveer evenveel mensen positief als negatief over het bereiken van deze doelstelling. Mensen die werken in het vso, uitstroomprofiel vervolgonderwijs,

praktijkonderwijs en vmbo zijn in grotere mate negatief dan positief hoewel de verschillen niet heel groot zijn. In havo en vwo zijn mensen uitgesproken negatief over het behalen van deze doelstelling via de voorstellen van curriculum.nu.

2. Ben je van mening dat het nieuwe curriculum overladenheid voor leerlingen terugdringt ten opzichte van het huidige curriculum?

- Ja: 16%
- Nee: 52%
- Neutraal / geen mening: 32%

In alle niveaus van het onderwijs antwoorden de respondenten in veel grotere mate met 'nee' dan 'ja'. Enige uitzondering hierop zijn de mensen die werken in het vso, uitstroomprofiel dagbesteding en/of arbeidsmarkt.

3. Ben je van mening dat het nieuwe curriculum leidt tot soepelere overgangen voor leerlingen tussen scholen (po/vo) dan het huidige curriculum?

- Ja: 25%
- Nee: 41%
- Neutraal / geen mening: 33%

Mensen uit het vso uitstroomprofiel dagbesteding en/of arbeidsmarkt zijn positief over het bereiken van deze doelstelling via curriculum.nu. Mensen uit het basisonderwijs en het speciaal onderwijs zijn in ongeveer even grote mate positief als negatief. In het voortgezet onderwijs, inclusief het vso uitstroomprofiel vervolgonderwijs, zijn mensen overwegend negatief over het behalen van deze doelstelling.

4. Ben je van mening dat het nieuwe curriculum meer ruimte biedt voor eigen invulling door scholen ten opzichte van het huidige curriculum?

- Ja: 30%
- Nee: 40%
- Neutraal / geen mening: 30%

Mensen uit het vso zijn positief over het bereiken van deze doelstelling. Mensen uit het speciaal onderwijs cluster 3 en/of 4, primair onderwijs en vmbo zijn in even grote mate positief als negatief. Mensen uit het speciaal onderwijs cluster 1 en/of 2, het praktijkonderwijs, havo en vwo zijn overwegend negatief over het behalen van deze doelstelling.

5. Ben je van mening dat het nieuwe curriculum een betere samenhang geeft tussen leergebieden dan het huidige curriculum?

- Ja: 30%
- Nee: 39%
- Neutraal / geen mening: 30%

Mensen uit het speciaal onderwijs cluster 3 en/of 4 en vso uitstroomprofiel dagbesteding en/of arbeidsmarkt zijn overwegend positief over het bereiken van deze doelstelling. Mensen uit het primair onderwijs, het speciaal onderwijs cluster 1 en/of 2 en het vso uitstroomprofiel vervolgonderwijs zijn neutraal en mensen uit praktijkonderwijs, vmbo, havo en vwo zijn negatief.

6. Ben je van mening dat het nieuwe curriculum een concretere uitwerking biedt als houvast voor leraren dan het huidige curriculum?

- Ja: 15%
- Nee: 57%
- Neutraal / geen mening: 29%

Mensen uit alle niveaus van het onderwijs zijn negatief over het bereiken van deze doelstelling, met uitzondering van de mensen uit het vso uitstroomprofiel dagbesteding en/of arbeidsmarkt.

Voor alle doelstellingen geldt: hoe beter de mensen de inhoud van de voorstellen kennen, hoe negatiever ze oordelen over het behalen van de doelstellingen. Mensen die het proces actief gevolgd hebben oordelen eveneens negatiever dan mensen die het proces niet actief gevolgd hebben.

De groep mensen die werkt op een van de ontwikkelscholen laten hetzelfde antwoordpatroon zien als hierboven beschreven. Mensen lid waren van een van de ontwikkelteams zijn wél uitgesproken positief over het behalen van de doelstellingen van curriculum.nu.

Samenvattend

Doelstelling: Ben je van mening dat het nieuwe curriculum..... dan / tov het huidige curriculum?	totaal	
	ja	nee
1. leerlingen beter voorbereidt op de toekomst	28%	40%
2. overladenheid voor leerlingen terugdringt	16%	52%
3. leidt tot soepelere overgangen voor leerlingen tussen scholen (po/vo)	25%	41%
4. meer ruimte biedt voor eigen invulling door scholen	30%	40%
5. een betere samenhang geeft tussen leergebieden	30%	39%
6. een concretere uitwerking biedt als houvast voor leraren	15%	57%

Conclusie

Er is weinig vertrouwen dat met de plannen die er nu liggen de doelstellingen van curriculum.nu worden behaald. Mensen uit praktijkonderwijs, havo en vwo zijn het meest kritisch. Het minste vertrouwen is er in de doelstellingen om de overladenheid van het programma te verminderen en om concretere houvast voor leraren te bieden worden.

Vertrouwen in de implementatie van de plannen

Wegen de mogelijke voordelen van de invoering van nieuwe kerndoelen en eindtermen (zie o.a. de doelstellingen) op tegen de mogelijke nadelen (o.a. tijdsinvestering implementatie)?

- Ja: 19%
- Nee: 42%
- Neutraal / geen mening: 39%

In het so en vso en zijn mensen neutraal of licht positief hierover. In de andere onderwijssoorten binnen po en vo oordelen de mensen negatief. Mensen uit havo en vwo zijn het meest negatief in hun oordeel hierover.

Heb je er vertrouwen in dat je voldoende tijd krijgt deze wijzigingen door te voeren?

- Ja: 8%
- Nee: 73%
- Neutraal / geen mening: 20%

Heb je er vertrouwen in dat je voldoende begeleiding krijgt deze wijzigingen door te voeren?

- Ja: 8%
- Nee: 72%
- Neutraal / geen mening: 20%

Heb je er vertrouwen in dat je voldoende invloed kan uitoefenen op de implementatie van de nieuwe kerndoelen en/of eindtermen binnen je school?

- Ja: 26%
- Nee: 54%
- Neutraal / geen mening: 20%

Heb je er vertrouwen in dat je de nieuwe kerndoelen en/of eindtermen kunt inpassen in je eigen manier van werken?

- Ja: 38%
- Nee: 34%
- Neutraal / geen mening: 28%

Alleen in het praktijkonderwijs hebben mensen er duidelijk geen vertrouwen in dat ze de nieuwe kerndoelen en/of eindtermen kunnen inpassen in hun eigen manier van werken. In de andere onderwijsniveaus is de groep die ja zegt ongeveer even groot als de groep die nee zegt op deze vraag.

Heb je er vertrouwen in dat je de nieuwe kerndoelen en/of eindtermen kunt inpassen in je eigen lesprogramma / school?

- Ja: 36%
- Nee: 34%
- Neutraal / geen mening: 30%

Samenvattend

	ja	nee
Wegen de voordelen op tegen de nadelen?	19%	42%
Heb je vertrouwen dat je voldoende tijd?	8%	73%
Heb je vertrouwen dat je voldoende begeleiding krijgt?	8%	72%
Heb je vertrouwen dat je voldoende invloed kan uitoefenen op de implementatie?	26%	54%
Heb je vertrouwen dat je het kunt inpassen in je eigen manier van werken?	38%	34%
Heb je vertrouwen dat je het kunt inpassen in je eigen lesprogramma?	36%	34%

Conclusie

Mensen vinden dat de voordelen van het invoeren van de nieuwe kerndoelen en eindtermen niet opwegen tegen de nadelen ervan. Er is met name geen vertrouwen dat men voldoende tijd en begeleiding krijgt om de wijzigingen door te voeren.

Open opmerkingen

324 respondenten hebben van de mogelijkheid gebruik gemaakt om aan het einde van de enquête hun antwoorden toe te lichten of overige opmerkingen te plaatsen. Hieronder zijn de opmerkingen samengevat die bij herhaling terugkwamen.

- De voorstellen zijn 'oude wijn in nieuwe zakken'. Stop met grote veranderingen. Aanpassing van de huidige kerndoelen was beter geweest.
- Lerarentekort, werkdruk en passend onderwijs zijn problemen die aandacht moeten hebben. Het geld en de tijd die aan curriculum.nu zijn besteed hadden beter hieraan besteed kunnen worden. Juist vanwege deze urgente problemen is er geen ruimte voor grote vernieuwingen zoals curriculum.nu. Er is behoefte aan rust in plaats van vernieuwing.
- De voorstellen zijn te vaag en algemeen om feedback op te kunnen geven.
- De Dijsselbloem-toets ontbreekt. Er is geen wetenschappelijke onderbouwing van de plannen en geen draagvlak. Nut en noodzaak van deze plannen zijn onduidelijk.
- De voorstellen worden gepresenteerd als bottom-up, maar zijn feitelijk top-down bedacht. Er is een selectie geweest in het soort leraren en schoolleiders dat onderdeel mocht uitmaken van de ontwikkelteams. Hiermee lijken de bedenkers ver af te staan van de doorsnee werkelijkheid van het gros van de leraren. In de

- feedbackrondes konden alleen gerichte vragen worden beantwoord over de voorliggende voorstellen. Er was er geen ruimte voor algemenere feedback, zoals bijv. de keuze voor brede leergebieden i.p.v. vakken en de inrichting van de leergebieden.
- Mensen uit het po geven aan dat de plannen bedacht en beschreven zijn vanuit vo en dat deze voorstellen een antwoord zijn op problemen in het vo. De beschrijving binnen de 9 leergebieden sluit niet aan bij de situatie in het po. Leerkrachten uit groep 1 en 2 herkennen zich totaal niet in de plannen. Zij geven aan behoefte te hebben aan aparte basisdoelen voor groep 1 en 2.
 - Er is teveel aandacht voor 'vage vaardigheden' die leerlingen moeten 'voorbereiden op de toekomst' en 'een goede wereldburger moeten maken'. Basale kennis en vaardigheden zijn essentieel, zowel in po als in vo. De vakinhoud zou veel meer centraal gesteld moeten worden i.p.v. vage dieperliggende doelen zoals 'biologie dient tot een gezondere levensstijl te leiden' en 'aardrijkskunde tot wereldverbeteraars'. Sommigen zien dit soort doelstellingen als indoctrinatie.
 - Kritiek op de leergebieden:
 - o De vakken zijn onherkenbaar. Er is behoefte aan zichtbaarheid van de vakken. Leergebieden zijn te breed: 'Ik wil gewoon geschiedenis kunnen geven in de onderbouw. Geen Mens en maatschappij. Geschiedenis is een compleet ander vak dan aardrijkskunde of economie. Het is een vervlakking om vakken op te laten gaan in leergebieden'.
 - o Leergebieden worden gezien als 'de nieuwe vakken', bv. 'Kunst en Cultuur' i.p.v. tekenen, handvaardigheid, textiele vormgeving, muziek, CKV en kunstgeschiedenis. Zo worden de vakken vervangen door gecombineerde vakken in leergebieden. De angst is dat deze leergebieden ook op deze manier worden ingevoerd in de scholen.
 - o Engels/MVT: er is geen onderscheid meer in de vreemde talen. Dat klopt niet.
 - o Filosofie ontbreekt bij Mens & Maatschappij maar staat bij Burgerschap. Dat klopt niet.
 - o De klassieke talen staan bij Burgerschap maar de inhoud van Burgerschap heeft geen raakvlakken met deze vakken. Het vakgebied is veel breder.
 - o Waar valt Zorg en Welzijn onder?: Sport en Beweging, Burgerschap, Mens & maatschappij?
 - o Waar valt levensbeschouwing onder? Het staat niet herkenbaar beschreven bij Burgerschap. Het is onwenselijk dat hier geen aandacht voor is. Dit geldt tevens voor sociaal-emotionele vaardigheden.
 - o Bij Burgerschap is aardrijkskunde niet genoemd, terwijl burgerschap een belangrijk thema binnen aardrijkskunde is.

Samenvattend

Door het lerarentekort en de hoge werkdruk vinden mensen grote veranderingen in het curriculum niet haalbaar en wenselijk. Er is behoefte aan rust i.p.v. vernieuwing. Men mist de wetenschappelijke onderbouwing van en het draagvlak voor de plannen en men is niet overtuigd van nut en noodzaak ervan.

Er is veel kritiek op de leergebieden: de beschrijving binnen leergebieden sluit niet aan bij de situatie in het po en in het vo is er behoefte aan duidelijke herkenbaarheid van de vakgebieden en aandacht voor vakkennis. Basale kennis en vaardigheden zijn essentieel, zowel in po als in vo. Er is teveel aandacht voor 'vage vaardigheden'. Een aantal vakken komt onvoldoende terug in de leergebieden (bijv. maatschappijleer) of is niet goed onder de leergebieden geplaatst (bijv. klassieke talen, filosofie, aardrijkskunde).

Overzicht oordelen leergebieden

Hieronder worden de oordelen van alle leergebieden weergegeven. Een beschrijving per leergebied is te vinden in het aparte rapport over de leergebieden. Hierin worden ook de verschillen in oordelen tussen de verschillende onderwijsniveaus beschreven.

Groen: aantal mensen dat ja heeft geantwoord is groter dan het aantal mensen dat nee heeft geantwoord

Rood: aantal mensen dat nee heeft geantwoord is groter dan het aantal mensen dat ja heeft geantwoord

	Digitale geletterdheid		Engels / MVT		Nederlands		Rekenen & Wiskunde		Burgerschap		Bewegen & Sport		Kunst & Cultuur		Mens & Natuur		Mens & Maatschappij	
	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee
Ken je het voorstel over dit leergebied?	58	42	51	49	41	59	43	57	47	53	30	70	30	70	40	60	41	59
Kun je je vinden in de visie?	45	37	30	41	38	24	31	45	32	39	52	16	58	19	26	46	25	57
Is de visie een verbetering?	46	35	24	55	27	35	24	57	26	49	36	32	45	18	20	64	16	67
Beschrijven de grote opdrachten de kern van het leergebied goed?	28	51	17	56	28	43	26	51	21	56	40	28	39	25	15	64	15	74
Ken je de bouwstenen?	67	33	66	34	66	34	69	31	71	29	80	20	73	27	76	23	75	25
Beschrijven de bouwstenen de benodigde kennis en vaardigheden goed?	35	44	27	53	41	31	40	43	36	45	40	25	56	21	25	56	25	63
Zijn de bouwstenen een verbetering?	37	37	22	52	30	35	26	44	47	37	40	20	52	29	21	58	16	63
Kun je de bouwstenen implementeren?	51	40	48	38	55	24	43	35	42	33	65	20	60	25	47	37	37	45

Conclusie

Er is behoorlijke variatie in de beoordeling van de 9 leergebieden.

De voorstellen voor Bewegen & Sport en Kunst & Cultuur worden positief beoordeeld. Kanttekening hierbij is dat slechts 30% van de mensen die in deze leergebieden werken de voorstellen kennen en hun oordeel hebben gegeven. De visie op Digitale geletterdheid en de visie op Nederlands zijn ook positief beoordeeld.

Daartegenover zijn de visies van de andere leergebieden negatief beoordeeld. Met uitzondering van Bewegen & Sport en Kunst & Cultuur, zijn de grote opdrachten en de bouwstenen voor alle leergebieden negatief beoordeeld.

Mensen die werken in havo en vwo oordelen het meest negatief over de voorstellen.